

Beke Sándor

Gondolatok fenyőcsemetékről, ünnepekről, Istenről

2005-ben, amikor Sebestyén Péternek, akkor erdőszentgyörgyi plébánosnak könyvkiadónk jóvoltából napvilágot látott újabb kötete (*Nézz az ég felé*. Hétköznapjaink és ünnepeink margójára. Erdélyi Gondolat, Székelyudvarhely, 2005), könyvének tiszteletpéldányaival meglátogattam őt erdőszentgyörgyi otthonában, ahol bemutatta nekem a helyi római katolikus plébániát. Itt ismerhettem meg közelebről édesanyját, aki végtelen vendégszeretettel köszöntött, tiszta szívvel és amolyan önzetlen „csíki szeretettel”, úgy, ahogyan ilyenkor a csíkiak szokták tenni, ha vendég jön a házhoz, mert hát az édesanya is „Csíkországból” érkezett a szintén nyíltszívű Kis-Küküllő menti székelyek közé, hogy plébános fiával együtt közösen szolgálhassák a világmindenség legnagyobb urát, Istent, Pater nostert, aki a mennyek országában lakozik és itt is, Erdőszentgyörgyön is — közöttünk.

Sebestyén atya szépen berendezett és rendszerezett dolgozószobájából a régi, papilak melletti templomba kalauzolt, ahol száz éves padok fogadtak, fehérre festett, öreg, megkopott padocskák, az imateremben a régi templomi kellékek, melyek valószínű, a „modern idők” miatt nem kaptak helyet az új, égig érő nagytemplomban, a Kis-Küküllő partján.

Nos, a régi templomban álltam még, mozdulatlanul és megilletődve, mert valami isteni sugallatra még jobban dobogni kezdett a szívem: a régi fapadokban hirtelen embereket láttam, képzeletem teremtette székely ruhás, ünneplőbe öltözött öregeket. Penderített bajszú székely bácsikat székely harisnyában, fekete mellényben, patyolat tiszta fehér ingben és fejkendő, kontyba font hajú öreg néniket Kis-Küküllő menti népviseletben. Úgy, vakbuzgóan, elszánt komorsággal és imára kulcsolt kézzel.

Öregeket láttam képzeletemben, egyszerű, dolgos kezű embereket. Székely teremtményeket, akiket valószínűleg az isteni gondviselés azért küldött ide, hogy a nagyvilágnak eme részét töltsék be székely tisztességgel és emberséggel, helytállással és munkaszeretettel, lélekkel és hittel. Mert a nagyvilág e kicsi parcelláján, a Kis-Küküllő mentén is tudta azért a gondviselő, hogy nagy szükség lesz az ember-székelyekre. A mi őseinkre...

Ősöket láttam akkor a fapadokban képzeletemben, a mi őseinket, de erről nem szóltam Sebestyén atyának, hanem tovább sétáltam ki vele a kertbe, a főút melletti barna anyaföldre, a virágok közé. Ekkor Sebestyén atya hirtelen felém

nézett és megkérdezte: „Látom-e a kertben ezeket a fenyőket?” Egészséges, jó állású fenyőcsemetékre mutatott a plébános úr, én meg nyugtáztam vele, hogy igenis látom őket, szépen, derekasan emelkednek a magasba. Igen ám, de a fenyőcsemetéket ő hozta — sugallta, és nem is akárhonnan, hanem Csíkországból, a székelyek szent hegyéről, a Hargitáról, onnan, ahol ő született. „— És látom-e, hogy megfogantak?” — kérdezte tőlem öntelten, boldogan. Megálltam a fenyőcsemeték előtt, ugyanúgy, mint a régi templomban az öreg fapadok előtt és hosszasan néztem a fenyők karcsú testén, melyek — mint a tulipános bölcsőből a kisgyerek — úgy akartak kapaszkodni, nőni az ég felé. Kapaszkodni akartak, mintha siettek volna valahova, de úgy, hogy végig az ég felé néztek, hogy minél hamarabb elérjék a csillagokat, s a csillagok között találkozassanak Istennel.

Én hirtelen boldog lettem akkor. Boldog lettem, mert megfogantak a hargitai fenyőcsemeték a Kis-Küküllő jobb partján, a Küsmöd-patak torkolatánál, az Erdőszengyörgyi-medencében. És felfele néztek, mint a nemrég épült nagytemplom a Kis-Küküllő mellett, felnéztek, messze, nagyon messze, a mi Pater Nosterünk országába. Mondtam is a plébános úrnak: „— Tudja-e, hogy maguk Isten rabjai?” De ezt már az új templom udvarán mondtam, amikor Sebestyén atya elmosolyodott. „Szolgái” — válaszolta. Ekkor mindketten felnéztünk az ég felé, és bizonyosan Istent kerestük, hogy még több gondviseléssel áldja meg ezt a földet, töltse be még több hittel az emberek lelkét, szórjon még több szeretetet a csüggedt lelkekbe és tömérdek jószágot is küldjön e földrész piciny parcelláján élő emberek szívébe. Hogy erejük legyen összekulcsolni kezüket és imával szebbé tegyék az életüket és egymás életét. És nyújtózkodjanak, ők is, hittel, mint a hargitai fenyőcsemeték... Az ég felé, a fény felé...

* * *

Sebestyén Péter *Nézz az ég felé* című könyve „egy jól kigondolt és megalkotott emelő” — írja Antal Imre a könyv előszavában. Egy olyan emelő, „amely néha már a megfojlásig lehorgasztott fejünket újra és újra az ég felé emeli”. A papíró írásain keresztül ebben az erkölcsi, értékeiben, tartásában meglazult világban arra figyelmeztet, hogy a hit Isten ajándéka. Ezt az ajándékot el kell fogadni Istentől és arra tanít, hogy élni kell vele. Nemcsak a hetedik napon, hanem szürke hétköznapijainkon is. Ezért közli a prédikációi mellett a nagy ünnepeinken elhangzott beszédeit is, ahol a hagyományápolástól nagy találkozónk, közös ünnepeink értelméről is beszél. Úgy, hogy folyton keres. Keresi a bensőséges együttlétet Istennel.

E címmel ellátott írása szigorúan figyelmeztet: Az imádság nem kényszerű kötelesség, amit „le kell tudni”, az imádság nem pótcselekvés, nem fölöslegesen eltöltött idő; az imádság nem arra való, hogy Istent megvesztegessük; az imádságból nem szabad, de nem is lehet hasznot húzni! Akkor valójában mi az imádság? — kérdi Sebestyén Péter, és azonnal válaszol is a kérdésre: Az imádság „nem más, mint bensőséges együttlét Istennel”. Elmélkedéseiben azt írja, hogy ima

nélkül olyanok vagyunk, mint a szárnyaszegett madár, s mint a favágó, aki tompa fejszével vágja a fát.

A könyv *Kitekintés* című fejezete könyvrecenziókat, kritikákat, megemlékezéseket tartalmaz. Sebestyén Péter véleményt ír mások könyveiről, más szerzők gondolatait, eszméit elemzi, de ezt is a hit szemszögéből, az Istentől kapott fény megvilágításában teszi. És mindjárt a bevezető írás folytatásaként a nemrég elhunyt Anthony de Mello jezsuita atya imáról szóló *Kapcsolat...* című, 2003-ban Kecskeméten megjelent könyvének elemzésével kezdi. Lelkipásztorként nemcsak elemez, hanem megpróbál válaszolni is a *Mire jó az ima? Hogyan imádkozzunk?* kérdésekre. Megállapítja, hogy az imádságnak is — mint a világ bármilyen jelenségének — törvényei vannak, majd a „rossz” imádságot, s a meghallgatásra nem talált ima-hibákat elemzi.

Többek között Eperjes Károly színművész és Bolberitz Pál teológus-filozófus történelemről, emberségről és hitről szóló *Thália és teológia* című könyvéről (Válasz Könyvkiadó, Budapest, 2003), Kolozsváron megjelent évkönyvről (*Isten Vasár- és Ünnepnapi Igéinek Breviáriuma*. Glória Kiadó, 2003), Mácz Istvánnak az életről szóló idézetgyűjteményes kötetéről (*Hétpecsétes könyv az élet*. Szent István Társulat, Budapest, 2002) ír Sebestyén Péter.

Legszigorúbb észrevételei a *Sok apróság — nagy felületesség* című *Erdélyi útikönyvről* írt (Jel-Kép Bt., Budapest, 2002) kritikájában olvasható, melyben főleg az erdélyi útikönyv-olvasó közönséget figyelmezteti a piac- és érdekizű könyv hiányosságaira, tévedéseire, igénytelenségeire és súlyos pontatlanságaira.

A szerző azonban hamar visszatér az ő „igazi területére” a *Lélekfuwallat* című fejezetben, ahol a keresztény ünnepkör témáit fogalmazza meg rövid írásaiban. Égő gyeritya fotója is szemlélteti-jelzi ezt a fejezetet és mindjárt már sejteti is velünk a kezdő, bevezető írást, akinek főszereplője nem más, mint az Istengyermek, azaz Jézus.

Az olvasóban gondolatokat szül ez az írás. S aki mélyen magába néz, az rájön arra, hogy milyen gyarló is az ember. Miért kell megvárnunk mindig a legszebb ünnepet, hogy ő ismét megszülessen a világnak és nekünk. „Év közben nem is gondolunk rá, talán túlságosan természetes és elkoptatott, vagy túl hihetetlen — írja Sebestyén Péter —, karácsonykor viszont újra megtelik étellel, sugárzik a mennyi fénytől és tartalomtól.” Amikor ezt az írást olvassuk, igazi karácsonyt élünk át ismét. Ha nyáron vagy tavasszal olvasnánk, akkor is karácsonyt varázsolna bennünk, olyan karácsonyt, mely bármikor felébreszteni azt a kis Jézust, aki tovább munkálkodik bennünk, így támasztva fel fáradt lelkünkben az örök szeretetet.

A *Megtestesült* című írás is Jézusról szól, szintén karácsonyról, Isten megtestesülésének ünnepéről, azt üzenve Nekünk, hogy ne csak a körülöttünk élőket, az anyagvilágot, s a testünk vágyait szolgáljuk.

Az *Ünnepek ünnepében* Jézus feltámadásáról ír a papíró. Arról, hogy „éppen a húsvét világítja meg a keresztény lét titkát: Isten fiában, Jézus Krisztusban nem toldozza-foldozza a világ nyomorúságát (...), hanem magára veszi emberségün-

ket, alámerül a halálban, és feltámadva legyőzi azt”. A *Feltámadás*-ban figyelmeztet Sebestyén Péter: „húsvétot nem szabad másképp megélni, csak hittel, megrendülve, bűnbánatban kiengesztelődött lelki békében és felszabadult örömmel”.

Jézust szólaltatja meg ismét a *Lélekfiwallat*-ban: „A Lélek ott fúj, ahol akar. De nem mindegy, hogy meghalljuk-e a fuvallatot vagy elzárkózunk előle — bővíti ki gondolatait és hozzátoldja: „Pünkösöd ajándéka tehát a Teremtő Lélek, Isten ereje és személyes dicsősége”, majd Barsi Balázs szavait idézi: „levegő, amelyből mindenki él, anélkül, hogy észrevenné”.

Az új, erdőszentgyörgyi római katolikus templombelsőben szentmise folyik. Sebestyén atya imát mond. A hívek fennállva imádkoznak. Mint angyalkák, fehérben ministránsok veszik körül Sebestyén atyát. Egymásért imádkoznak. Magukért. A maroknyi székely népért, hogy ne járjon úgy, mint a szikla a székelyek Himnuszában. Ezt látom a következő fejezet címe fölött a fényképen. A fejezet címe pedig ez: *Isten útjából el kell hártanunk az akadályokat*. Alkalmi beszédek, prédikációkat tartalmaz ez a fejezet. Szent Antal és Nepomuki Szent János ünnepéről, a mi Szent István királyunkról, Sárlos Boldogasszony ünnepéről, Árpád-házi Szent Erzsébetről.

A Szent Antal ünnepén elhangzott beszédből megtanuljuk azt, hogy soha ne sakkozzunk Istennel, hogy a mi saját életünk gondjait Isten kegyelmével csak mi saját magunk tudjuk megoldani. Az Isten útjában álló akadályok pedig nem mások, mint a mi önző életünk, rengeteg ártalmas szenvedélyünk, káros vágyaink és ösztöneink. Rendcsinálásra int Sebestyén atya: egyszer saját portánkon belül tegyünk rendet, és minél többször vegyük kezünkbe a gereblyét, hogy lelkünk udvarán ne maradjon gyom.

A *Nepomuki Szent János* című beszédben a következőkre hívja fel az olvasó figyelmét: „A média, az írott és elektronikus sajtó csak azért érdeklődik az emberek, főleg a nagy sztárok, politikusok magánélete felől, hogy abból nagy port felverő eseményt keltsen, beleturkál az emberek lelkivilágába, csámcsog rajta, és aztán eldobja, mint lerágott csontot — közben felbolygatva a közvélemény állóvízeit, és sebeket ejt sok ember tisztességén és emberi méltóságán”.

Valóban ezt teszi a sajtó, az egész világ médiája: saját népének a szolgálóit cirkuuszok bohócaivá teszi, mit sem gondolva arra, hogy ezzel a saját nemzetét gyengíti, a saját fáját vágja ki abból az erdőből, mely évszázadokon keresztül háborúkban és ellenségeskedésekben állta a sarat és védte kemény szelektől a nemzetet. A média sokszor önpusztító munkát végez — észrevétlenül. És ezt már csak akkor vesszük észre, amikor már hiába énekeljük: „Maroknyi székely porlik, mint a szikla”.

Nepomuki szent János példája abban erősít meg minket — írja Sebestyén Péter —, hogy ne adjuk ki magunkat sem pénzért, sem a csiklandozó, olcsó népszerűségért, mert vannak életünknek szent és sérthetetlen területei, titkai, amelyek nem eladók, nem kiadók, nem vihetjük a piacra. Ezeket a titkokat nem vagyunk kötelesek mások orrára kötni, ezek a titkok csak ránk és Istenre tartoznak.

Amikor elolvassuk a következő beszéd címét (*Szent István-napi búcsú*), egyik legszebb ünnepünk, Szent István királyunk ünnepe jut eszünkbe és az, hogy a

magyar fővárosban, Budapesten, este, ezen a napon 10 óra körül szép tűzijátékot láthatunk — a valóságban vagy a televízióban. De Sebestyén Péter elmélkedése a következő kérdésekre is választ ad: „milyen az igazi király, az államférfi, a közösségi vezető, és milyenek legyünk mi Szent István életpéldájának tükrében?” Megtudjuk, hogy Szent István királyunk azért lett az ország atyja, mert „hiteles államférfi volt”, és „nemcsak állam- és egyházvezető volt, hanem kolostorépítő, törvényhozó”, „jellemember, elszánt ember is, aki, ha kellett, a saját környezetével is szembeszállt; változtatni akaró és változtatni tudó ember, mert elsősorban saját életpéldáján keresztül fogadtatta el és gyökerezettette meg a keresztény hitet”.

Hozzáteszem: legyünk mi is olyanok, mint amilyen Szent István királyunk volt. Legyünk királyok — a saját családjunkban, a saját közösségünkben, a mi szűk környezetünkben, a mi szülőföldünkön. Hiteles emberek és jellememberek, olyanok, mint amilyen Szent István királyunk is volt; legyünk építők, kolostorépítők, olyanok, mint Szent István királyunk volt; és legyünk olyanok, mint ez a maroknyi lelket számláló erdőszentgyörgyi közösség, amely pár év leforgása alatt templomot épített. Nagy templomot, erős bástyát Istennek, a hitnek, a megmaradásnak. Hogy erőnk legyen majd találkozni. Mint a *Sarlós Boldogasszony* című ünnepi beszédben. Hogy erőnk legyen találkozni az ószövetség és újszövetség főszereplőivel és történeteivel. Hogy erőnk legyen találkozni Jézussal, hogy erőnk legyen áthozni, s bevinni Őt a mi szíveinkbe. Hogy erőt mérítsünk ismét találkozni a következő vasárnapokon, a következő ünnepeinken. Otthon a mi templomunkban a mi papunkkal, a mi Istenünkkel és saját magunk lelkiismeretével. Szegény és szerény önmagunkkal. Mint Árpád-házi szent Erzsébet ünnepén. Szeretetteljesen. Ha nem, hát akkor tanuljunk ebből az írásból egy kicsi szeretetleckét. Tanuljunk meg szeretni szent Erzsébettől. Nem baj, ha kicsit gazdagok vagyunk, de az élet hétköznapjain szálljunk magunkba, s ha másképp nem is, de képzeletünkben legyünk egy picit szegények. Mert ha szegényebbek leszünk egy kicsit, biztos, hogy jobban tudunk majd szeretni: árvákat és betegeket, bajba jutottakat és igazán szegényeket.

Jobbá tehetjük magunkat, életünket és környezetünket — írja további mindennapokról szóló töprengéses írásaiban Sebestyén Péter. Majd felsorakoztat szabadságról, mindennapos dolgainkról, Kossuth Lajos üzenetéről, Isten népének szolgálatában álló papi és szerzetesi hivatásokról, egészséges életmódról szóló írásokat. II. János Pál pápát idézi, amikor ezt írja: „Legyetek derűsek!” És „ne csak csodáljuk II. János Pál pápát — írja —, hanem őrizzük meg szívünkben, imádkozzunk érte, sőt, nemsokára hozzá, hogy Isten legyen velünk, amikor esteledik, és lemenőben már a nap”.

Ima közben „Szeretetünk szálaít szőjjük bele múltunk szövetébe” — int az utolsó fejezetben a szerző. Amikor a telet kergetjük, kapcsolódjunk a farsangi hangulathoz, anyák napján hálás szívvel köszöntsük az édesanyákat, pünkösdkor, a csíksomlyói búcsún imádkozzunk a Babba Máriához és üdvözljük a szép Szűz Máriát, legyünk tiszta szívűek és csillogó szeműek, mint a gyermekek, így keressük Isten útjait. Népdallal, énekkel, tánccal ápoljuk hagyományainkat, kultúránkat, tart-

suk tiszteletben falutalálkozóinkat, az iskolában tudásszomjjal lapozzuk a tudományok könyveit, járjunk népviseletben, hallgassunk jó műsorokat a rádióban, legyünk igazi keresztények és magyarok, és kegyelettel őrizzük halottaink emlékét.

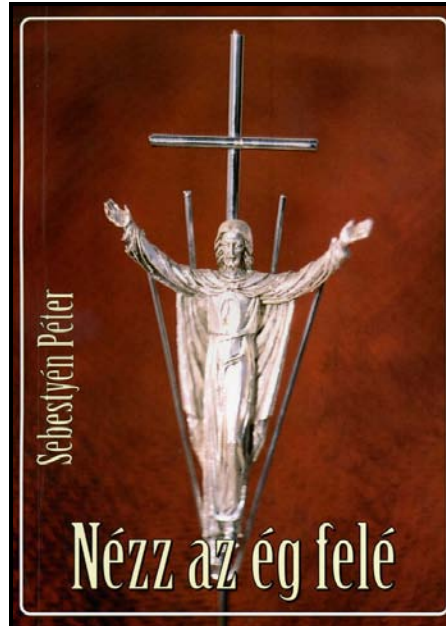
Sebestyén Péter *Nézz az ég felé* című könyve közelebb hozott Istenhez. Egy láthatatlan emelőt épített ő észrevétlenül, hogy közelebb kerüljünk a Fényforráshoz, az éghez, a mi gondviselőnkhez. Köszönjük neki.

* * *

Karácsony közeledik. A szeretet ünnepe előtt az jut eszembe, hogy hamarosan hó hull az országra, a tájra, a szülőföldre. Nem félek, mert bármekkora hó hull, Sebestyén Péter Erdőszentgyörgyön, a plébánia épülete mellett elültetett fenyőcsemetái hargitai, csíkországi gerinccséggel állják majd a telet, s a fehér hóréteget.

Az adventet megelőző napokban eszembe jut 2005-ben tett erdőszentgyörgyi látogatásom, s mint egy látnok, belelátok az ünnepekbe. Népviseletbe öltözött székelyeket pillantok meg, nemcsak öregeket, hanem fiatalokat is, amint Erdőszentgyörgyön a régi templom helyett az új templomban imádkoznak, ahol a felcsendülő orgona hangja még közelebb hozza a hívekhez Isten országát, Isten országából pedig a megvilágított betlehemi jászolt a kiseddel.

Azt kívánom olvasó mindannyiuknak, hogy az ismét megszülető Jézus hozza közelebb egymáshoz az embereket. Adjon erőt nekünk, hogy úgy álljunk az élet nehéz hétköznapijaiban, mint Sebestyén atya elültetett fenyőcsemetái. Hogy erőnk legyen összekulcsolni a kezünket és őszinte, egyszerű imával szebbé tegyük az életünket és egymás életét. És nyújtózkodjunk — hittel, mint Sebestyén Péter hargitai fenyőcsemetái... Az ég felé, a fény felé...

Brauch Magda

Az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó
gyermekirodalmi kiadványai
1991—2006 között

(II.)

PRÓZA

A gyermekpróza jelentősége

Az egyik elmúlt év az olvasás éve volt — a gyermekek számára is. Szükség van erre, mert az olvasás egyre inkább kezd „kimenni a divatból” a gyermekek körében is, bár a meséket még mindig elég sokan kedvelik. Esténként a gyermeknek szüksége is van az egész napi tevékenység után a mesére, akár a szülő, nagyszülő vagy más felnőtt mondja el (olvassa föl) számára, akár — ha nagyobacska — maga olvassa el. Ezért szükséges, hogy a mese ne csak tanulságos, hanem nyugtató hatású is legyen, ne az erőszak, a gonoszság, a borzalom domináljon benne, még akkor se, ha végül a jó legyőzi a gonoszt, az igazság, a jóság diadalmaskodik.

A mese — különösen az esti — ellazulást, a feszültség feloldását is jelenti a gyermek számára, mivel a hősök kalandjait olykor össze tudja hasonlítani saját helyzetével, élményeivel. Ezt a mesék nyújtotta relaxációs hatást a gyermekpszichológusok is sokra becsülik, de ezen túlmenően a mese útmutatást is ad a gyermeknek, mivel beleépül az életébe. A mese tehát a szépirodalomnak igen jelentős, nem elhanyagolható része.

Tisztában lévén a mesék, a gyermeknek szóló történetek jelentőségével, az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó az elmúlt 16 évben mintegy 26 kötetnyi mesegyűjteményt, összefüggő mesés történetet jelentetett meg Csire Gabriella, Ráduly János, László László, Szente B. Levente, P. Buzogány Árpád, Zsidó Ferenc, Nagy Olga, Marton
